

ION POPESCU VOITEȘTI CORESPONDENȚĂ INEDITĂ

Ing. Popescu Felicia

Răsfoind documente care au aparținut profesorului Voitești, privirea mi s-a oprit asupra unor rânduri în care marele savant gorjean era asemănat, de către un geolog egiptean, cu un om de spirit transformator, de tip umanist-medieval.

Ion Popescu Voitești a reprezentat un „transfer” al spiritului medieval în timpuri moderne, fiind preocupat, înainte de toate, de formarea unui sistem de informații în domeniul științelor geologice. Profesorul Voitești era, fără discuție, un pasionat și dacă, după cum spunea Freud că „geniul este o lungă căutare”, Voitești era și un căutător asiduu. Spiritul său cultural s-a materializat în dări de seamă divers-tematice, cu un înalt nivel științific; admirabile conferințe specializate, varii lucrări științifice, riguros documentate, de geologie generală sau particulară (agrogeologie, geologia zăcămintelor-îndeosebi de geologie a petrolului).

A realizat cercetări, cu rezultate de netăgăduit, în diferite zone ale României, dar și în afara granițelor țării. A avut contribuții de seamă în domeniul faunisticii microcelulare, paleontologiei, stratigrafiei, tectonicii și vulcanismului.

Demne de amintit sunt și participările savantului la numeroase congrese internaționale de geografie și de geologie (Liege, Bruxelles, Londra, Viena, Cairo, Madrid, Lwow, București, Praga, Paris). La universitățile din Cluj și București, Voitești a fost, fără îndoială, un profesor

foarte bun, apreciat și iubit de către studenți.

A ținut cursuri de specialitate la Școala Politehnică din Timișoara, la Școala Națională Superioară de Petrol din Strassbourg, Societatea de Geografie și Geologie din Viena, precum și la Societatea de Înalte Studii Agronomice din Cluj.

A colaborat, pentru realizarea unor lucrări științifice, cu mari personalități din domeniul geologiei și geografiei (Gh. Murgoci, M. Reinhard, L.Mrazec, I. Tănăsescu, G. Protopopescu, D. Preda, H.Grozescu, Ionescu-Balea).

Este cunoscut faptul că profesorul Voitești a participat la întocmirea marelui dicționar, „Internationaler Stratigraphischer Lexicon”, lucrare care a ținut cont de hotărârile Congresului Internațional de Geologie de la Pretoria, din anul 1927.

Fire plină de noblețe, admirator al adevăratelor valori, savantul român a omagiat personalitatea unor geologi români și străini. Amintesc în continuare, câteva titluri de lucrări pe această temă, unele publicate: „Gheorghe Munteanu și opera sa științifică”, necrolog apărut în „Buletinul Societății Științifice”, Cluj, 1925, „Ing. Matei M. Drăghicescu”, în Buletinul Academiei Științifice Române”, pag. 95-99, București, sau inedite: „Inginer C. Alimănișteanu. Amintiri”, Pierre Termier ș.a.

Savantul român a desfășurat și acțiuni de popularizare a științelor, prin emisiuni radiodifuzate, pentru publicul larg, prin publicarea unor articole de inițiere, îndeosebi în științele geologice.

Pentru copii și tineri a compus mici povestiri cu iz științific și chiar „mici legende” pe teme geologice: „Legenda Mării Moarte”, „Legenda Potoapelor”, „Legenda Atlantidei”.

Ion Popescu Voitești reprezintă în epocă un model științific de mare valoare, bine apreciat în cercurile de specialitate. Era după spusele unui contemporan, „o autoritate științifică”.

În acest sens, prezentăm, în continuare un exemplu care dovedește clar încrederea pe care un specialist din afara României a acordat-o lui Ion Popescu Voitești, precum și felul în care acesta din

urmă a răspuns solicitării, plină de curtuozie, solicitare venită tocmai din Spania.

Este vorba, în speță, de două scrisori: una, de solicitare, trimisă savantului român de către profesorul Riba, de la laboratorul de geologie al Univesității din Barcelona, alta reprezentând răspunsul profesorului Voitești.

Pentru o mai bună înțelegere, amintim că în luna iunie a anului 1926, Ion Popescu Voitești a participat, ca invitat, la Congresul Internațional de Geologie de la Madrid, unde a fost ales președintele secțiunii ce se ocupa cu studiul foraminiferelor terțiare.

Transcriem, în continuare, varianta rezultată în urma traducerii în limba română a scrisorii trimise de profesorul Riba (scrisoarea a fost redactată în limba franceză).

„Barcelona: 25 August, 1926.

D-lui Ion Popescu Voitești, Cluj

Domnule și drag coleg,

Ne-ați făcut onoarea ca, în urmă cu două luni, să asistați la excursiile geologice făcute în Catalonia și noi ne-am făcut o plăcere în a vă remite o broșură referitoare la organizarea celui de-al XIV-lea Congres Gedologic Internațional de la Madrid și referitoare de asemenea, la excursiile C₃, C₄ și C₅, consacrate în special teritoriilor catalane. Darea de seamă asupra acestui Congres a fost cu proximitate publicată la Madrid, dar revista „Ciencia” din Barcelona își propune să insiste în special asupra regiunilor pe care Dumneavoastră le-ați vizitat în Catalonia și de a le consacra studii mai extinse.

Noi suntem foarte onorați să primim de la dumneavoastră toate observațiile pe care le-ați cules în timpul acestei excursii și să ne comunicați tot ceea ce lungă dumneavoastră experiență științifică a putut

să vă sugereze în timpul vizitei în țara mea. În același timp ar fi pentru noi un agreabil suvenir ca prin experiența dumneavoastră și savantele dumneavoastră observații să contribuiți la aprecierea primului nostru studiu de geologie locală.

În aceeași măsură, am fi recunoscători dacă ne-ați trimite câteva fotografii realizate de dumneavoastră în Catalonia, la care să adăugați și autorizările de reproducere a lor.

De asemenea, noi ne vom face o datorie în a vă trimite câte un exemplar din fiecare tiraj al acelor dări de seamă, sigur, acolo unde apar observațiile și fotografiile dumneavoastră.

Cu mulțumirile noastre anticipate, noi vă adresăm domnule și drag coleg expresia sincerelor noastre salutări.

Marcel Riba,

Profesor la Universitatea din Barcelona”

Răspunsul dat scrisorii profesorului Riba de către Ion Popescu Voitești survine relativ târziu (scrisoarea de răspuns este datată, 19 ianuarie 1927, și a fost redactată tot în limba franceză).

Prezentăm în continuare rezumativ, această scrisoare. „En premiere ligne”, după propria-i expresie, Ion Popescu-Voitești atrage atenția asupra unor greșeli de clasare găsite într-un articol semnat de către Guitard și publicat în revista „Civitat”.

Din punctul de vedere al lui Voitești, autorul articolului a confundat elemente aparținând grupului *Hemipatagus* cu două forme de *Amblipigus* (și nu *Amblipigurus*, cum greșit apăruse în revista „Civitat”) – „A. Sutella și A. Dilatatus”. Pentru a-și argumenta aceste observații, savantul român face trimiteri la câteva lucrări specializate, de referință pentru acea perioadă.

Revenind la cerințele transmise de către profesorul Riba, Voitești face cunoscute impresiile culese cu ocazia excursiei sale în Catalonia. Pentru o mai bună claritate, Ion Popescu Voitești își expune separat

observațiile prin localizări: „Observații făcute la Suria” și „Observații făcute la Cardona”. Voitești insistă asupra particularizării fiecărei zone (existența unor bancuri de ghips vizibile la Suria sau situarea unor brecii în masivul de sare de la Cardona). Toate aceste analize sunt făcute pe baza unor situații existente în România. Savantul român face cunoscute, încă, și alte impresii culese în timpul excursiei în Catalonia, de altă natură de cât cea geologică, apropiind, până la asemănare, componente culturale din Catalonia și România: „...Una dintre cele mai vii și mai agreabile impresii a fost aceea pe care noi am simțit-o la Manrossa, privind dansurile populare. Cele două dansuri pe care le-am văzut în curtea primăriei, în seara recepției oficiale, dansul <în cerc mare>, în care tineri și tinere se țineau de mâini și dansau toți deodată, în perfectă cadență, și alt dans, la care participau opt perechi, sunt dansuri care seamănă perfect cu dansurile țăranilor români: primul numit <Hora> și al doilea numit diferit după zonă, <De doi>, <Alunelu>, <Someșana>, <Bănățeana>. Cele două dansuri Catalane seamănă cu cele românești, dar și ca <pași>, <figuri> (piruetele celui de-al doilea dans, îndeosebi), cadența etc. ... pe moment uitând că mă aflu în Catalonia. De altfel, am întâlnit aici și cuvinte foarte asemănătoare cu cele românești (carrera = cărare, calle = cale) ...”

Profesorul român încheie pedant scrisoarea de răspuns către profesorul Riba: „Cu cele mai bune urări pentru noul an (amintim că scrisoarea poartă data de 19 ianuarie 1927), noi vă rugăm să primiți, Dragă Domnule, expresia celor mai de distincție salutări ale noastre”.

Nu trebuie trecut cu vederea, însă, nici Post-Scriptum-ul scrisorii. Acesta se referă la câteva fotografii făcute de Voitești la Suria și Cardona, fotografii pe care savantul român dorea să le trimită spre publicare profesorului spaniol.

Colaborarea cu profesorul Riba a avut ca finalitate apariția articolului lui Voitești „Sobre la conca cocenica catalana”, în publicația barceloneză „Ciencia. Revista Catalana de ciencia i tecnologia”, pe data de 16 iulie 1927.